

Kampen på slagmarken!

Når inklusionspædagogik ender med at dømmes ude som anvendelig i hardcore praksis på en livfarlig slagmark.

Af: Ina Rathmann og Lotte Junker Harbo

Indledning

Artiklen har til hensigt at bibringe aktører omkring folkeskoler med inklusionsdagsorden viden om de etablerede og mulige nye måder at arbejde med inklusion på¹. Artiklen tager sit afsæt i et tre-årigt forskningsprojekt², Børns Perspektiv på Inklusion, der fulgte 18 børn fra tre forskellige skoler og deres lærere, pædagoger og socialrådgivere. Formålet var at undersøge, hvordan de oplevede børnenes mulighed for deltagelse i forskellige fællesskaber. I projektet trådte gennem årene forskellige fortællinger frem om inklusion i praksis i den danske folkeskole. I nærværende artikel beskrives, hvordan fortællingerne til tider kan brydes og det kan synes som en kamp, hvilket forklarer artiklens titel, kampen på slagmarken. Vi bringer i artiklen fund og tendenser fra projektet ind i en fiktiv case med det formål at vise, hvordan fortællingerne hver især kan kvalificere praksis omkring inklusion³.

I artiklen bringes de forskellige fortællinger om praksis i spil i forhold til en fiktiv case fra den fiktive hverdag i den fiktive 3.b på den fiktive Bullerup Skole. Casen er opstillet på baggrund af fortællinger fra børn og voksne i projektet. Hensigten hermed er at vise, hvordan praksis kan antage vidt forskellige former og hvordan disse vidt forskellige former kæmper mod hinanden og hvordan de på forskellig vis kan understøtte både eksklusions- og inklusionsprocesser. Muligvis kan aktører i feltet se, genkende og overraskes over mønstre i inklusionskulturen.

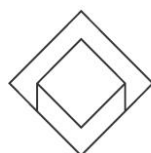
Af formidlingshensyn foretager vi nu et greb, hvor vi lader de forskellige former for praksis tage form som metaforiske figurer. Figurerende er sammenskrivninger af fortællingerne, men optræder og interagerer som personificeringer i en hardcore praksis i 3b. på Bullerup skole. Trine, som er lærer, forsøger at navigere på slagmarken, hvor figurerne kæmper med og mod hinanden. De hiver, trækker og tager forførende og på vejledende vis Trine i hånden, i deres kamp om at vinde terræn.

---

¹ Artiklens fremstillingsform er inspireret af Staunæs og Søndergaard, 2006

² Finansieret ved Socialstyrelsens Forskningspulje tilknyttet Den Sociale Diplomuddannelse, Børn og Unge og Master i udsatte børn og Unge. Se projektets i det fulde længde på <http://socialstyrelsen.dk/born-og-unge/uddannelse/forskning-og-udvikling/resultater>

³ Se *Børns Perspektiv på inklusion - Baggrundsartikel* på <http://socialstyrelsen.dk/born-og-unge/uddannelse/forskning-og-udvikling/resultater>

Vi navngiver figurerne og kalder dem Frk. VisMulighed, Frk. Ro-og-Orden, Fru Ildsjæl, Budbringeren og Hr. Håndværker.

Som forfattere vil vi kommentere kampen på slagmarken og dermed vise, hvordan figurerne som sandhedens vogtere våger over stærke traditioner og gør det svært for inklusionspædagogikken at finde plads i praksis.

Et lille udsnit af kampen på slagmarken trækkes frem og analyseres i vores til lejligheden etablerede "refleksionslaboratorie" hvor vi viser, hvordan Frk. VisMulighed tager kampen op, men presses af Frk. Ro-og-Orden, Fru Ildsjæl og Budbringeren. Frk. VisMulighed ender desværre med at blive slået i gulvet af Hr. Håndværker. Vi vil forsøge at vise, hvordan inklusionens pædagogik reduceres til en metode, og på den baggrund viser sig ubrugelig for Trine. Trine, der skal navigere og praktisere i en hardcore hverdag, og derfor ender med at dømme inklusionens pædagogik ude.

Hvor placerer vi os som tilskuere til kampen?

Før vi bevæger os til slagmarken må vi fastslå, hvor vi placerer os som kommentatorer til kampen, så I som læsere kender vores afsæt. Vi har i interviewene i projektet hørt mange forskellige tilgange til og forståelser af såvel begrebet inklusion som af inklusion som del af en skolepolitisk indsats. Nogle fortællinger er præget af begejstring og af en forståelse af inklusion som den eneste vej at gå, rent pædagogisk. I andre fortællinger ses inklusion som en teoretisk god idé, men som umulig at føre ud i praksis af for eksempel økonomiske årsager eller grundet det enkelte barns egenskaber⁴. Det viser sig endvidere i projektet, at der hersker en vis begrebsforvirring på feltet omkring inklusion og at begrebet forveksles med til eksempel rummelighed og integration, samt at praksis omkring inklusion henter sine begrundelser i alt fra mavefornemmelser og følelser til teori og forskning.

I projektet læner vi os op af følgende definition på inklusion:

Bent Madsens beskriver inklusion som "*... en proces, i hvilken forskellighed bliver en grundlæggende betingelse for alles læring og udvikling*."⁵ Inklusion rettes altså mod alle børn og ikke kun børn med særlige behov eller i udsatte positioner. Centralt i denne forståelse af inklusion står, at alle børn har mulighed for at se sig selv samt deltage i differentierede fællesskaber⁶. Med Wenger i Madsen⁷ kan vi opstille tre faktorer, der kan siges at opretholde praksisfællesskaber og som karakteriserer mulighed for deltagelse:

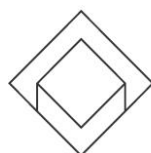
---

⁴ Se Harbo, 2014:61ff

⁵ Madsen, 2009:17

⁶ Madsen, 2005

⁷ Madsen, 2005:317

1. fælles indhold, der opleves som betydningsfuldt for deltagerne
  2. et gensidigt engagement af en vis varighed, hvor deltagerne deler viden og erfaringer med hinanden
  3. et repertoire af fælles historier og begivenheder som deltagerne kan identificere sig med
- Når disse faktorer er til stede i de fagprofessionelles fortællinger, vil vi kunne pege på oplevelsen af/fortællingen om mulighed for deltagelse og derved på mulighed for inklusion.

Slagmarkens ædle riddere

Med afsæt i ovenstående er det nu tid til at præsentere slagmarkens ædle riddere.

Trine

Trine er lærer og deler visionen om inklusion. Hun vil gerne arbejde med inklusion i forståelsen af en proces, i hvilken forskellighed bliver en grundlæggende betingelse for alles læring og udvikling. Inklusion retter hun mod alle børn og ikke kun børn med særlige behov. Hun er optaget af, at skabe et fælles betydningsfuldt indhold, et gensidigt engagement og genkendelighed og fælles historier.

Eleven Vilmer

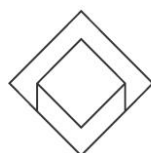
Vilmer er en almindelig dreng. Vilmer fortæller, at han godt kan lide at gå i skole. Nogen gange kan det godt være lidt kedeligt, men andre gange er det sjovt. Han er glad for sine klassekammerater og kan godt lide at spille fodbold i frikvarterne.

Et par andre elever fra 3.b, som ikke behøver videre præsentation.

Trine og eleverne fra 3.b har hovedrollerne på slagmarken, men de er ikke alene. Figurerne Frk. VisMulighed, Hr. Håndværker, Fru Ildsjæl, Frk. Ro-Og-Orden og Budbringeren bevæger sig også rundt på marken. De har forskellige forståelser af inklusion og fungerer som slagmarkens vogtere, der hiver, trækker og forførende tager Trine i hånden, i deres kamp om at netop deres praksisforståelse vinder terræn på slagmarken.

Lad os byde velkommen til slagmarkens vogtere

Frk. VisMulighed

Frk. VisMulighed er en erfaren dame, der med ro bevæger sig rundt på slagmarken. Hun er vidende og livsklog, og hun har tusindvis af ideer og erfaringer med, hvordan man kan skabe, nyskabe, omskabe og genskabe. Hun gør ikke væsen af sig, og hun holder sig lidt i baggrunden. Hun er sin egen, og hun lader sig ikke styre af, hvilken vej vindene blæser. Hun står fast i stormvejr og hun elsker mysterier. Hun går til mysterierne på en undersøgende og spørgende måde. Hun vender og drejer enhver situation, udfolder og undersøger, inden hun roligt og eftertænksomt sætter viden og ideer i spil. På den måde finder hun muligheder og nye åbninger, så der skaber deltagelsesmuligheder for alle aktører på slagmarken.

Hr. Håndværker

Hr. håndværker er en rigtig "handyman". Han vil rigtig gerne fikse problemerne, og han har en værktøjskasse fuld af nødvendige redskaber. Det vigtigste redskab i Hr. Håndværkers værktøjskasse er klassemøder, hvor børnene får mulighed for at lytte til hinandens fortællinger og Hr. Håndværker kan hjælpe dem med at tolke hinandens oplevelser. Når værktøjerne ikke virker efter hensigten, rettes der straks henvendelse til producenten med reklamation og forespørgsler på nye og bedre værktøjer. Hvis producenten ikke godtager reklamationen og heller ikke kan tilbyde nye værktøjer, opstår der frustration og afmagt i forhold til at fikse problemerne.

Fru Ildsjæl

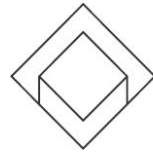
Fru ildsjæl har et blødende hjerte for de svage. Hun er forkæmper for retfærdighed og respekt, og hun er derfor medlem af foreningen "*Os, der kæmper*" under parolen "*Vi kan ikke lade børnene i stikken*". Frøken Ildsjæl har ikke svært ved at udpege de svage, og hun vil til enhver tid hævde, at de svage er underlagt de stærkes magt. Hun ser det som hendes ansvar at befri de svage, så de ikke trynes eller udsættes for uretfærdighed fra de stærke.

Frk Ro-og-orden

Hun hader kaos. Hun ved godt, at virkeligheden kan fremstå kaotisk, men når virkeligheden byder hende denne slags uorden, er hun fænomenal til at genoprette roen og bringe tingene til orden. Hun ser det som hendes pligt at holde ro og orden, og hun har systemer og metoder for, hvordan hun skal sikre den.

Budbringeren

Budbringeren har et langt liv bag sig. Livserfaring har gjort Budbringeren stærk i troen på, hvad der må betragtes som rigtig og forkert. Budbringeren føler et ansvar i forhold til at viderebringe erfaringer og våge over traditioner, så de yngre, uerfarne eller lidt ubegavede kan forskånes for

den smerte Budbringeren ved, fejlvurderinger kan medføre. Budbringeren betragter derfor sig selv som sandhedens vogter, og ser det som sin pligt at gribe ind og dømme mellem rigtigt og forkert.

Nu er alle aktører i vores artikel præsenteret og vi går til 3.b, hvor inklusion kan finde sted hver eneste dag.

Velkommen på slagmarken!

I 3.b afholder Trine jævnligt klassemøder. Møderne har bl.a. til formål at klassen kan forhandle sig frem til et fælles betydningsfuldt indhold for alle. Trine oplever, at Vilmer og et par andre drenge fra klassen den sidste måned har haft en del konflikter. De forstyrrer undervisningen, og de virker ligeglade og uinteresserede. Når der er konflikter, har de tidligere været optaget af at finde gode løsninger for alle, hvorimod de nu mere nægter deres ansvar. Konflikthåndteringen går i stå og ender ofte med, at Trine må lave klare regler, som alle kan følge. Trine har besluttet, at klassemødet i dag skal handle om "den gode leg". Trine håber, at hun kan komme i dialog med drengene. Hun håber, at hun igennem samtaler om "den gode leg" kan få hul på samarbejde og fælles ansvar, i forhold til skabe gode betingelser for både undervisningen og legene i frikvarterene.

Vi træder ind ca. 5 minutter inde i mødet

Pludselig er der en, der slår en prut! Alle griner og uroen tager til. Trine forsøger igen at rette opmærksomheden mod mødet.

Trine: Lad os lige vende tilbage til klassemødet – altså man kan godt blive gode venner, når man har været uvenner. Rikke vil du sige noget?

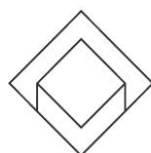
Rikke: Jeg havde noget jeg gerne ville sige til det med "Den gode leg"

Trine: Ok! "Den gode leg" hvad er den gode leg?

Der er fortsat uro! Flere af drengene er tydeligvis optaget af prutten – de holder sig for næsen for at signalere, at det lugter.

Trine: Ved I hvad! Nu skal det stoppe. Der er nogle af jeres klassekammerater, der vil sige noget, og det er så ærgerligt, at vi ikke alle sammen kan høre, hvad der bliver sagt!

Trine: Daniel, hvad er "Den gode leg"?

Daniel: Øhh ... den gode leg er en god leg

Trine: Men hvad sker der i "Den gode leg"?

Trine vender sig fra Daniel mod Signe i stedet, som sidder med hånden oppe.

Signe: Når alle her leger sammen og alle har nogle roller, som de kan være glade for.

Vilmer: Så vil jeg være konge

Der bliver snak i krogene om, hvem der skal have hvilke roller.

Trine: NEJ! Ved I hvad, det er simpelthen utroligt! Vi snakker om det hver evig eneste dag! Hvis der er én, der har ordet herinde, hvad skal de andre så gøre? Vilmer – hvad skal de andre gøre?

Vilmer: Tie stille.

Trine: Vilmer, hvis du har ordet, og de andre bliver ved med at sidde og snakke i munden på dig, vil du så ikke på et eller andet tidspunkt synes, at det var smadder irriterende?

Vilmer: Jo – en lille smule.

Trine: Det tror jeg faktisk, at du ville! Det er enormt irriterende, og man bliver enormt ked af det, hvis der ikke er nogle, der hører, hvad man siger. Du kan ikke være det bekendt overfor de andre!

Trine: Rikke du snakkede om, at hvis alle leger, og alle har nogle roller, de er glade for, så er det en god leg?

Signe: Ja, hvis f.eks. Signe var et marsvin og Ulla var en kanin, og de synes det var sjovt.

Trine: Ok! Så ville der ikke være nogen problemer. Hassan, vil du sige noget?

Hassan: Den gode leg er, når man leger godt sammen.

Trine: Ja. Hvordan kan man lege godt sammen? Har du et forslag til det?

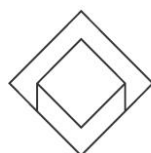
Hassan: At man ikke driller hinanden.

Trine: Lige et øjeblik Hassan! Undskyld Vilmer! Men kan du godt koncentrere dig, når du sidder og fjoller? Jeg er ikke sikker på, at du kan høre - jeg kan ikke! Har du hørt, hvad der er blevet sagt?

Vilmer: Han sagde, at man leger godt, når man ikke driller.

Trine: Ok! Men vil du godt stoppe med at sidde og fjolle?

Linus: Ja

Snakken fortsætter. Der falder ro over klassen. Trine afslutter mødet med følgende kommentar

Trine: Jeg synes faktisk, at I har nogle rigtig gode bud på, hvad en god leg er. Alle de gode forslag, som I er kommet med, skal vi skrive ned på en stor plakat. Når man så bliver lidt i tvivl, så kan man bruge plakaten til at kigge på. Så vil jeg gerne her til sidst sige, at jeg synes, at det er dejligt, at der sidder så mange børn herinde, som er så gode til at komme med nogle gode forslag. På den anden side, så synes jeg, at det er ærgerligt, at der også sidder nogle børn herinde, som laver alt mulig andet end at følge med, fordi de åbenbart ikke synes, at det er vigtigt!

Vi forlader slagmarken her, for at gå i refleksionslaboratorie og undersøge Trines praksis.

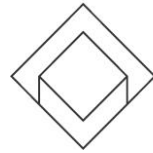
Inden vi går i laboratoriet er vi dog nødt til at medtænke Trines kommentar til en kollega efter klassemødet.

Trine: Ja, jeg ved snart ikke hvad jeg skal tænke. Det er som om, at de her klassemøder ikke virker. Jeg vil så gerne have Vilmer og de andre drenge til at deltage, men hele mødet bevæger sig bare en helt forkerte vej! Det bliver så kaotisk og svært at styre. Nogen gange tænker jeg, at alt det her inklusion ikke virker i den virkelige verden. Jeg bruger så meget tid på det, og hvad får jeg ud af det? Absolut ingenting! De drenge fjoller bare. Det går ud over de andre børn, der jo godt kan finde ud af det. Og samtidig puster forældrene mig i nakken. Og kravene om høj faglighed gør mig virkelig også nervøs. Hele tiden er det noget med at prøve sig frem. Jeg aner ikke, om det er rigtig, det jeg gør. Uden de rigtige redskaber er det umuligt at løse inklusionsopgaven.

Refleksionslaboratoriet åbner

Trine har en intention om at arbejde inkluderende så hun skaber deltagelsesmuligheder for alle. Frk. VisMulighed har kærligt Trine i hånden inden hun går ind til mødet, idet Trine eftertænksomt har en intention om at sætte klassemødet i spil, så der åbnes for forhandling af fællesskabet. Hun vil gennem mødet forhandle fællesskabet, så der etableres et fælles indhold, der opleves som betydningsfuldt for deltagerne og der kan opstå et gensidigt engagement, hvor deltagerne deler viden og erfaringer med hinanden, med et repertoire af fælles historier og begivenheder, som deltagerne kan identificere sig med til følge.

Mødet forstyrres flere gange undervejs, og da forstyrrelserne fortsætter, opstår der stormvejr i fællesskabet. Stormvejret tager til og bliver til sidst så voldsomt, at Frk. VisMulighed har svært ved

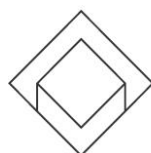

at holde fast i Trine. Trine siger: *"Nu må det stoppe"*. Frk. VisMulighed mister sit tag i Trine og Trine overgiver sig til Frk. Ro-Og-Ordens trygge favntag og får sagt "NEJ!" til drengene.

Frk. Ro-Og-Orden tager over for Frk. VisMulighed, hvorved Trine får ro og styr på stormvejret. Mødet forstyrres igen og nu kommer Fru Ildsjæl og Budbringeren Frk. Ro-og-Orden til undsætning. Som sandhedens vogtere bringer de "sandheden" frem til Trine, så hun ikke blæser helt omkuld og mister orienteringen midt i stormen. Trine siger til Vilmer: *"Det tror jeg faktisk, at du ville! Det er enormt irriterende, og man bliver enormt ked af det, hvis der ikke er nogle, der hører, hvad man siger. Du kan ikke være det bekendt overfor de andre!"*. Frk. VisMulighed har nu helt mistet terræn og er slet ikke at finde i Trines praksis. Der er ingen undersøgelse, og forhandlingen af fællesskabet er slut. Trine har gennem Fru Ildsjæl og Budbringerne fået tildelt dommerpositionen, så hun nu egenrådigt har definitionsmagten. Hun har positionen, hvorfra hun kan dømme hvem det er synd for, og hvad der er rigtig og forkert, helt uden undersøgelse af eller samtale med de øvrige aktører på slagmarken. Budbringeren har leveret sandheden til Trine, så hun ikke er i tvivl om, at *MAN* bliver ked af det, hvis der ikke er nogle, der hører, hvad man siger. Frk. Ildsjæl har udpeget, hvem der er de svage, der skal redes fra uretfærdighed og Trine slår fast: *"Du kan ikke være det bekendt overfor de andre"*. Der er altså *NOGEN*, det er synd for, og de *NOGEN* er ikke Vilmer. Der er ikke plads til undrende spørgsmål, hvor Vilmer eller de andre selv får mulighed for at drage sig erfaringer med forstyrrelser og manglende koncentration. Trine har dommerpositionen og måske uden at vide det, har hun samtidig også påtaget sig det fulde ansvar for situationen og fællesskabet. De øvrige aktører har fået frarøvet ansvar og mulighed for forhandling.

Da stormvejret lægger sig bliver det igen muligt for Frk. VisMulighed at genvinde en smule terræn. Hun får fat i Trines ærme, og Trine begynder at spørge undersøgende ind til forståelser af "den gode leg". Ved mødets afslutning, tager kampen en pludselig drejning: Fru Ildsjæl og Budbringeren hiver pludselig fat i Trine, hvorved Frk. VisMulighed igen bringes på tilbagetog. Det står meget tydeligt for Trine i hendes afslutningskommentar, at der er *NOGEN*, der ikke tager mødet alvorligt. Sandhedens vogter Fru Ildsjæl og Budbringerne har igen bragt sandheden frem til Trine. Vilmer og de øvrige drenge er låst i positionen "dem, der ikke tager det alvorligt". Frk. Ro-Og-Orden hjælper Trine, så alt - traditionen tro - kan bringes til ro og orden inden frikvarteret. Stormvejr, eftertænksomhed og undersøgelse er fejlet af vejen af traditionens og sandhedens vogtere. Det lykkes på ingen måder for Frk. VisMulighed at sætte Trine i undersøgelse, så hun eftertænksomt kan sætte viden og redskaber i spil og skabe deltagelsesmuligheder for alle aktører. I stedet lykkes det Trine at marginalisere Vilmer og de øvrige drenge. Andre muligheder, som at Vilmer faktisk finder mødet alvorligt, men at manglende koncentration, abstrakte samtaler, en sjov prut mv vanskeliggør hans interesserede adfærd, får ikke plads på slagmarken. Hjulpet på vej af

sandhedens og traditionens vogtere, træder en forståelse træder frem for Trine. Denne forståelse bliver til sandheden og til Trines fortælling om kampen på slagmarken.

Da Trine efter mødet reflekterer over egen praksis, har Hr. Håndværker godt fat i Trine. Han har ikke rigtig vist sig under mødet, men har tydeligvis fanget Trine på vej ud af døren og Trine siger: *"Mødet virker ikke"*. Frk. Ro-Og-Orden kommer Hr. Håndværker til undsætning og Trine slår fast, at ustyrligheden er negativ og der må bringes orden på tingene. Hr. Håndværker vinder med et kraftigt stød det sidste slag da Trine siger: *"Hele tiden er det noget med at prøve sig frem. Jeg aner ikke, om det er rigtig, det jeg gør. Uden de rigtige redskaber er det nærmest umuligt at løse inklusionsopgaven"*. Frk. VisMulighed er presset helt op i en krog og Hr. Håndværkers kraftige stød får Trine til at reducere inklusionspædagogikken til et spørgsmål om metoder. Hr. Håndværker har nærmest Trine i kvælertag og - hjulpet på vej af sandhedens og traditionens vogtere - har Hr. Håndværker presset Frk. VisMulighed helt ud af kampen. Trine ender med at dømme inklusionspædagogikken ude som anvendelig i en hardcore hverdag på en livsfarlig slagmark, hvor forældre og faglighed puster en i nakken.

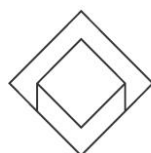
Er Frk. VisMulighed vores kommende samarbejdspartner?

Som nævnt indledningsvist hviler vores forskningsprojekt på Madsens forståelse af inklusion, hvor mulighed for deltagelse sættes i relation til inklusion. Pointen med deltagelse er, at mennesket ved deltagelse i forskellige fællesskaber tilegner sig læring og derved mulighed for at ændre position i fællesskaberne. Inklusionsopgaven er derfor stærkt forbundet med muligheden for læring. Herved er Trines opgave med at skabe deltagelsesmuligheder for alle altså ikke et mål i sig selv, men en nødvendighed for at komme i mål med at skabe mulighed for læring.

På den baggrund står inklusionsopgaven som en nødvendig opgave for Trine, men udfoldelsen af kampen på slagmarken viser med tydelighed, at det er en opgave, der er vanskelig at løfte. Vi kan gennem vores forskningsprojekt pege på, at god inklusionspraksis kræver både ny og etableret viden samt refleksion⁸. Frk. VisMulighed er konstrueret på baggrund af praksisfortællinger, som beskriver vellykket inklusionspraksis. God inklusionspraksis er derfor forbundet med et tæt samarbejde med Frk. VisMulighed. Det er i den sammenhæng vigtigt at understrege, at Frk. VisMulighed er en pædagogisk forståelse, der hviler på idealer, hvorfor vi ikke kan have en rendyrket faglighed som den, Frk. Vismulighed repræsenterer. Det, vi kan gøre, er at etablere en kultur, hvor hun får markant plads og bliver en vigtig samarbejdspartner.

---

⁸ Se evt. Rathmann & Harbo "Hvad er god Inklusionspraksis?" i Tidsskrift for Socialpædagogik årg. 17, nr. 2 hvor vi viser, hvordan to forskellige tilgange til inklusionsarbejdet: en teoretisk, "praksis-fjern" tilgang og så en "praksis-nær" forståelse af inklusionsarbejdet - udviklet med afsæt i fagprofessionelles eksisterende fagligheder - er hinandens forudsætninger for at inklusionsarbejdet lykkes.

Frk. VisMulighed er ikke et opgør med Hr. Håndværker, Budbringeren, Fru Ildsjæl eller Frk. Ro-Og-Orden. Frk. VisMulighed er nærmere en sammentænkning af elementer fra flere af dem og hun er en langstrakt proces, hvor vi som praktikere kan byde inde forskellige steder i processen. Frk. VisMulighed viser sig først, når alle i et givent fælleskab arbejder på at bringe hende til live. Hendes eksistens kalder på fælles ansvar og samarbejde mellem alle.

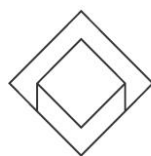
Hvorfor tillader Trine, at Frk. VisMulighed slås omkuld?

På baggrund af overstående kan man undre sig over, at Frk. VisMulighed ikke får mere plads, når nu Trine italesætter, at hun gerne vil arbejde inkluderende? Hvorfor tillader hun at Frk. Ro-og-Orden, Fru Ildsjæl, Budbringerne og Hr. Håndværker slår Frk. VisMulighed omkuld? Man kunne fristes til at dømme Trine en dårlig lærer, der mangler uddannelse og viden og at hun har en svag lærer-personlighed. Men fremfor at dømme Trine, ønsker vi med artiklen her at tydeliggøre den kompleksitet, som slagmarken byder Trine. Budbringeren, Fru Ildsjæl, Hr. Håndværker og Frk. Ro-og-Orden er født ud af stærke og tunge diskurser og traditioner, som lever og virker i den hardcore hverdag på en livsfarlig slagmark. Når Budbringerne, Frk. Ro-Og-Orden, Fru Ildsjæl og Hr. Håndværker står alene og ikke sammentænkes – som vi gør det her i Frk. VisMulighed – henter de deres eksistens i en kausalitetstænkning. I en kausal forståelse af for eksempel praksis i folkeskolen findes der lige veje og løsninger på hverdagens problemer og konflikter. Her vil man forstå "stormvej" i en årsags-virknings-sammenhæng, hvor metoder eller regulering har en central rolle i forhold til løsningen af en konkret problematik.

Vi ser hvordan figurerne Budbringeren, Frk. Ro-Og-Orden, Fru Ildsjæl og Hr. Håndværker hiver Trine i en anden retning, end den hun som udgangspunkt ønsker. Hun ved godt, hvad god inklusionspraksis er, men når "stormvejret" rammer, mister hun overblikket og falder i favnen på traditioner og ureflekterede "sandheder". Hun begynder at handle lidt tilfældigt, frem for at holde fast i en processtænkning. Hun ender med at reducere inklusionspædagogikken til en metode frem for en pædagogisk tænkning, hvor processen åbner for undersøgelse af kompleksiteten inden der sættes retning for pædagogiske tiltag og strategier. Hun får lukket praksis om sig selv, i det øjeblik hun låser sig fast i dommerpositionen. Samarbejdet mellem hende og børnene ophører, hvorved børnene fratages ansvar. Hun har svarene – "sandhederne", og dermed bærer hun også ansvaret for fællesskabet alene.

Hvad koster det at ansætte Frk. VisMulighed?

Ansættelse af Frk. VisMulighed kræver ikke nødvendigvis ekstra udgifter på lønningslisten. At have Frk. VisMulighed i lærerstaben fordrer, at lærerne anvender deres professionsforankrede viden, at

der er etableret en reel refleksionskultur samt et tæt samarbejde mellem skolens ledelse, medarbejdere, forældre og børn. Alle skal forstå sig selv som en del af processen og føle ansvar i forhold til etablering af fællesskabet. Det er vigtigt at slå fast, at ansættelse af Frk. VisMulighed ikke vil ændre på det stormvejr og de udfordringer, som livet på slagmarken byder de ædle riddere. Slagmarken vi altid være en slagmark, men hvis Frk. VisMulighed vinder terræn, vil Trine udvikle mod til at tage kampen op, hvorved der vil opstå øget deltagelsesmulighed, og derved øget mulighed for inklusion og læring.

Litteraturliste

Madsen, B. (2005): Socialpædagogik – integration og inklusion i det moderne samfund. Hans Reitzels Forlag,

Madsen, B. (2009): Om at vide hvad der ekskluderer, for at udvikle en pædagogik der inkluderer. I

Pedersen, C. (red.): Inklusionens Pædagogik. Fællesskab og mangfoldighed i daginstitutionen. Hans Reitzels Forlag, København, p. 11-40.

Staunæs, D.; Søndergaard, D.M. (2006): Corporate Fictions. I *Norsk Tidsskrift for Kønnsforskning*, vol.3, pp. 69-93.